

[אוצר חכמה]

גופא דלא יהי' האיסור אלא כשהגיע למדה זו דללמד לתלמידים.

ואולי בת"ת אינו תלוי בהגברא אם הגיע למדה זו אלא בהתורה הנלמדת אם חלק בתורה שחייבים מה"ת ללמדה לאחרים ה"ז אסור ליטול עלי' שכר אבל אם אינה מחלקי התורה שחייבים ללמדה לאחרים וכגון פ"ט או כל חידושי סופרים (עי' רמ"א סי' רמו ס"ה ולהלן הע' 2/ה) אין בזה איסור ללמדה בשכר אבל מצד הגברא אין חילוק אם הגיע למדה זו או שלא הגיע וצע"ע.

2/ה) שאסור ללמד תורה בשכר: סתימת לשון רבנו משמע דבכל גיוני אסור. ובקו"א פ"ג ע' [38] 1686 : „ותדע עוד מדחייב [כל התרי"ג מצות גם שאינן נוהגות עכשיו וגם כל דרשות הפסוקים שהן ההגדות] אפי' ללמדם לתלמידים בחנם ואסור ליטול שכר משום מה אני בחנם כו' מכלל דחיובא דאורייתא הוא ומדתנן התם סתמא בנדרים דל"ה ומלמדו מדרש הלכות כו' משמע אפי' קדשים וטהרות לא דמי לפיסוק טעמים דשרי בשכר למ"ד לאו דאורייתא ע"ש דל"ז (וברא"ש שם דמדרש היינו ספרא דרובו ככולו הוא בקדשים). ועי' לעיל הע' 2/ג.

מבואר מדבריו דהאיסור דמה אני בחנם הוא רק בחלקי התורה שחייב מדאורייתא ללמוד, או ללמד (עי' לעיל שם). והחייב מדאורייתא ללמד לתלמידים הוא על כל התרי"ג מצות גם שאינן נוהגות בזמננו. וגם על האגדות. אבל אילו הי' החיוב מד"ס בלבד, אין איסור דמה אני בחנם. ומותר ללמדו בשכר. ועי' להלן הע' 2/ז, ופ"ד סי"ח הע' 4/ד.

[ולענין ליטול שכר עבור ללמד קדשים והלכות הקרבנות, עי' פ"ב סי"א הע' 6/ב].

ובהגהמ"י פ"א ורמ"א רמ"ו ס"ה: וכל חידושי סופרים דהיינו מה שנתקן מדרבנן מותר ליטול שכר ללמדו ובהגהמ"י שם למד כן מנדרים שם דפריך למ"ד שכר שימור מ"ט ל"א שכר פ"ט קסבר שכר פ"ט דאורייתא

פירוש ניתן לממ"ס מכלל דלמ"ד שכר פ"ט קסבר לא ניתן לממ"ס להכי מותר ליטול שכר מהן, מכאן מדקדק ר"ש דכל חידושי סופרים וכו'.

[1234567]

ויל"ע אם הביאור דכיון דנתחדש אח"כ אין חיוב מה"ת על המלמד ללמדו. ומה שאין חיוב מן הצורה ללמד אין עליו איסור דמה אני בחנם. או שהביאור דהאיסור דמה אני בחנם נאמר רק על שהקב"ה לימד את משה. אבל מה שנתחדש אח"כ לא נאמר ע"ז מה אני בחנם.

ובלבד שיו"ד רכג ס"ב: פ"ט וכו' וכן תרגום שאותו הלימוד אינו דאורייתא כלומר אינה מצוה מה"ת ללמדו עמו לכך מותר ליטול עלי' שכר אבל שאר לימוד שהוא מצוה ללמדו עמו מה"ת אסור ליטול עלי' שכר (ועי' לעיל ס"א הע' 44/א ולהלן ס"ד הע' 40/ב).

[וצ"ב דהרי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר ניתן לממ"ס (עי' להלן שם הע' 41 ואילך) ולהמבואר שם מהתויו"ט בהא דמגילה יט,ב. שרק הראהו למשה וכו'. א"כ לא הי' חיוב ללמדן עד שנתחדשו].

ב. לכאור' גם להגהמ"י והרמ"א אין היתר אלא במה שניתקן מדרבנן אבל עצם ההלכות הקשורות למצוה שהיא מדרבנן. וכמו הלכות מגילה, ג"ז אסור בשכר וכל ההיתר הוא ללמדו הקריאה עצמה של המגילה (ועי' לעיל ס"א הע' 6/א כע"ז). ולהמבואר לעיל ס"א הע' 44/ב יתכן דהמלמד מקיים מצות ושננתם מה"ת כשמלמדו אפי' דבר שניתקן מדרבנן, אלא שאיסור דמה אני בחנם לא נאמר אלא על דבר שהוא מה"ת. אך מהלבד דלעיל לא משמע כן.

ועי' שו"מ מהדו"ת ח"א סי"ג, ודבריו שם צ"ע. ועי' פ"ב ס"א הע' 8/ב או' ה', וס"ד הע' 17/1. ופ"ג ס"א הע' 6/ד.

ג. עי' פ"ד סי"ד הע' 10/ב דלכאור' משום איסור משתמש בכש"ת, והאיסור ליהנות